

Behandelingsvoorstel voor de commissie Ruimte en Groen

Onderwerp: Nieuwe Hollandse Waterlinie / Panorama Krayenhoff II

Cie-datum : 5 juni 2003

Cie-nummer: 2003REG48

Procedure: in GS (na Cie. Vergadering) op:	inspraak: ja
eerdere behandeling in cie: nee	op:
in PS: ja	op:30 juni 2003

Behandelend ambtenaar: S. Kemperman
Portefeuillehouder: J. Streng

toestel: 2049

Inleiding

Bijgaand treft u een ontwerp-statenvoorstel voor Nieuwe Hollandse Waterlinie / Panorama Krayenhoff II. Het Panorama Krayenhoff II, ofwel het ontwerp Linieperspectief is op 18 maart 2003 aan de provincie Utrecht gestuurd door de "Stuurgroep Nationaal Project Nieuwe Hollandse Waterlinie" (NHW) (bijgevoegd). Panorama Krayenhoff II is een ontwerpplan voor de NHW. Krayenhoff II laat het Linieperspectief zien zoals dat op 12 december 2002 door de Stuurgroep, mede op basis van de ontvangen reacties op het voorontwerp, is vastgesteld. In de bijlage vindt u het commentaar en de reactie van de Stuurgroep op de reacties op het voorontwerp (bijgevoegd). In de bijgaande brief is gevraagd om een accordering voor juli 2003 (bijgevoegd). Van provincies en BRU wordt gevraagd om: instemming met de inhoud van deel III "Bescherming en ontwikkeling" en de bereidheid tot het inzetten van middelen in de planperiode tot 2020.

Het Panorama Krayenhoff II is de opvolger van de eerste "Panorama Krayenhoff", het voorontwerp Linieperspectief. Dit voorontwerp is op 7 juli 2002 aan de provincie toegestuurd door de Stuurgroep Nationaal Project NHW. In een bijgaande brief was GS gevraagd om een bestuurlijke reactie. Naar aanleiding hiervan heeft GS op 7 juni 2002 een reactie op hoofdlijnen opgesteld (brief bijgevoegd).

Wordt geagendeerd:

om advies over de volgende vragen:

1. Kan de commissie instemmen met de voorstellen in de notitie "reactie Panorama Krayenhoff II"
 2. Kan de commissie instemmen met het ontwerp-statenvoorstel voor het Panorama Krayenhoff II
-

Beoogd effect

Duurzaam behoud van de NHW, versterken van de samenhang van de elementen van de NHW met en in het landschap en het beter zichtbaar, beleefbaar en bekend maken van de NHW.

Dit sluit aan op de koers voor de NHW zoals geformuleerd in de provinciale Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS) die in december 2002 is vastgesteld.

Argumenten

1. Het voorgestelde beleid in Panorama Krayenhoff II sluit direct aan op voorstellen en uitgangspunten in de CHS voor de NHW. Het Panorama Krayenhoff II biedt daarmee een kans om onze wensen voor de NHW te verwezenlijken
2. De NHW is één van de belangrijkste monumenten van Nederland. Dit blijkt onder andere uit de nominatie voor de Werelderfgoedlijst van de Unesco en het feit dat de NHW in de Belvederenota als enige Belvederegebied is aangewezen als "Nationaal Project". Dit rechtvaardigt de inzet van zowel planologische als andere middelen om de NHW te behouden en ontwikkelen.
3. Door de omvang van de NHW en daarmee samenhangend de bestuurlijke opdeling van de NHW was het in het verleden moeilijk om de NHW in zijn geheel duurzaam te behouden en ontwikkelen. Panorama Krayenhoff II biedt een kans om vanuit een gemeenschappelijk concept te werken aan het behouden en ontwikkelen van de NHW.
4. Het grootste deel van de linie ligt in de Provincie Utrecht. Panorama Krayenhoff II, de houding en inzet van de provincie Utrecht is cruciaal in het proces voor de NHW. Een positieve houding ten opzichte van het Panorama sluit bovendien aan op de voortrekkersrol die de provincie steeds heeft genomen.
5. De in Panorama Krayenhoff II voorgestelde Belvederecontour voor het planologische beleid en de ruimtelijke regimes passen in het eerste concept van het ontwerpstreekplan
6. Het voorgestelde beleid is stimulerend voor de recreatie in de regio

Kanttekeningen

1. Financiën: Panorama Krayenhoff II heeft geen financiële paragraaf. Het is nog onduidelijk hoe de uitvoering van Panorama Krayenhoff II gefinancierd wordt. Wat betreft een eventuele financiële bijdrage van de provincie is voorgesteld om in het traject voor de begroting 2004 en de cultuurnota (v.a. 2005) in te zetten op financiële middelen voor de uitvoering van Panorama Krayenhoff II.

Communicatie

Naar aanleiding van de behandeling in PS zal een persbericht worden uitgebracht waarin wordt aangegeven dat de provincie Utrecht het Panorama Krayenhoff II ziet als een belangrijkste stap in het duurzaam behouden en ontwikkelen van de NHW en het beter beleefbaar maken van de Linie voor het publiek. Daarnaast wordt aangegeven dat de provincie zich hier ook actief voor in wil zetten en wordt in dat kader gewezen op het agenda 2010 project voor fort Vechten.

In de loop van de tijd zal actief worden ingezet op het zichtbaar maken van de rol van de provincie bij de ontwikkeling van de NHW bijvoorbeeld door persberichten en eventueel artikelen.

Bijlagen

- ① Notitie "reactie Panorama Krayenhoff II"
- ① Panorama Krayenhoff II, ontwerp Linieperspectief
- ① Panorama Krayenhoff II, ontwerp Linieperspectief, bijlage - commentaar van de Stuurgroep op de ontvangen reacties
- ① Brief van Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht aan de Nationale Stuurgroep NHW d.d. 03-10-2002, inzake reactie voorontwerp linieperspectief
- ① Brief van de nationale Stuurgroep NHW aan Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht, 18-03-2003 inzake Panorama Krayenhoff II

Reactie Panorama Krayenhoff II

Het Panorama Krayenhoff II bestaat uit drie onderdelen: deel I: geschiedenis en ambitie, deel II: afweging en visie en deel III: bescherming en ontwikkeling. In deze notitie wordt een voorstel gedaan voor de provinciale reactie op het Panorama Krayenhoff II. Samengevat wordt het volgende voorgesteld:

- ❶ Instemmen met de visie en ambitie voor de NHW in Panorama Krayenhoff II
- ❶ Instemmen met de wens tot wettelijke bescherming van de NHW
- ❶ Voorgestelde planologische regime verwerken in het Streekplan
- ❶ Verantwoordelijkheid nemen voor de “projectenveloppe” Vechtstreek Zuid en Rijnauwen en Vechten, met uitzondering van het gebied binnen de gemeentegrenzen van de gemeente Utrecht in de projectenveloppe Rijnauwen en Vechten.
- ❶ In het traject voor de begroting 2004 en de cultuurnota (v.a. 2005) inzetten op financiële middelen voor de uitvoering van Panorama Krayenhoff II.

Ambitie voor de NHW

Uitgangspunt Panorama Krayenhoff II

Vanuit het devies “behoud door ontwikkeling” worden in deel I van Panorama Krayenhoff II drie ambities voor de NHW gegeven:

- NHW moet onderdeel worden van het “nationale geheugen” en bijdragen aan het historisch besef en de regionale identiteit
- NHW is een potentiële “megasingel door de deltametropool” als rustige en groene tegenhanger van de verstedelijking
- NHW kan een wezenlijke bijdragen leveren aan het gemoderniseerde waterbeheer van de 21^e eeuw.

Beleid van de provincie Utrecht

De provincie Utrecht heeft in de afgelopen jaren herhaaldelijk de hoge waarde van de NHW en het belang dat zij hieraan hecht, benadrukt. Dit is verwoord in onder andere de Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS) en de intentieverklaring NHW die in het najaar door GS, gemeenten en BRU is getekend. De in het Panorama Krayenhoff II gestelde ambitie sluit aan bij het provinciale beleid voor de NHW, het beleid voor de deltametropool en de ideeën over waterbeheer in de 21^e eeuw. De ideeën in Panorama Krayenhoff II sluiten bovendien aan op het agenda 2010 project voor fort Vechten.

<u>Voorstel</u>

Instemmen met de ambitie voor de NHW.

Visie voor de NHW

Uitgangspunt Panorama Krayenhoff II

De visie voor de NHW is beschreven in deel II. Daarvoor worden 3 niveau's gebruikt: het hoogste niveau: de hele linie, het midden niveau: de ensembles en het laagste niveau de individuele objecten. Op het niveau van de hele linie richt het Panorama Krayenhoff II zich op de opbouw van het typische linieprofiel: “een herkenbare hoofdverdedigingslijn geflankeerd door open velden in het oosten en landschappelijke of stedelijke verdichting in het westen”. Bij de stad Utrecht is het waterlinielandschap te gefragmenteerd voor dit uitgangspunt en wordt uitgegaan van een meer objectgerichte aanpak.

Op de middenniveau richt het Panorama Krayenhoff II zich op het beschermen van de landschappelijke samenhang. Voor het laagste niveau is de fortenmatrix ontwikkeld die een voorlopige inrichtings- en beheerskoers per fort aangeeft.

Deze uitgangspunten zijn geconfronteerd met andere ruimtelijke programma's. Hierdoor zijn 3 kaarten ontstaan: de blauwe (pagina 22), groene (pagina 24) en de rode kaart (pagina 28).

De kaarten geven aan welke opgaven er op een plek liggen en de wijze waarop deze gecombineerd kunnen worden met het bereiken van de ambitie op de NHW.

In het Panorama Krayenhoff II is voor de alle forten van de NHW een “beredeneerde” ontwikkelingskoers aangegeven.

Beleid van de provincie Utrecht

De visie sluit goed aan op de ideeën in de CHS en de landschapsvisie voor de NHW. Het Panorama Krayenhoff II is daarmee een directe steun in de rug voor het verwezenlijken de ideeën voor de NHW vanuit cultuurhistorische en landschappelijk oogpunt. Het verdichten van gebied ten westen van de hoofdverdedigingslijn ter “verduidelijking” van de NHW is zeker wenselijk, vanuit cultuurhistorisch perspectief wordt hieraan echter minder prioriteit gegeven.

De blauwe, groene en rode kaart geven mogelijkheden om projecten voor de NHW te koppelen aan andere provinciale doelen. De kaarten zijn bedoeld als ‘suggesties’ voor een mogelijke inrichting. Uit de reactie in PPC en PCLG blijkt echter dat ze aanleiding geven tot verwarring en dat ze soms worden geïnterpreteerd als ‘plankaarten’. Deze verwarring is onwenselijk en moet worden voorkomen. Mede omdat er een aantal mogelijke strijdigheden is met het provinciale beleid. Voorbeeld daarvan is de op de rode kaart aangegeven “zoekruimte voor gespreide bewoning en verblijfsaccommodatie” dit is, afgezet tegen het eerste concept van het ontwerpstreekplan, binnen randvoorwaarden wel mogelijk maar geen prioritaire uitwerking. Op de rode kaart zijn “spanningsvelden” aangegeven. Een daarvan is het bedrijventerrein het Klooster bij Nieuwegein. Voor de spanningsvelden stelt het Panorama Krayenhoff II “deze grootschalige bouwopgaven de laatste moeten zijn, waarbij stedelijke verdichting optreedt in het deel van de Waterlinie waar openheid gewenst is” en “deze laatste bouwopgaven in de inundatievelden moeten voldoen aan bijzondere kwaliteitseisen”. Met deze laatste opmerking sluit het voorstel aan op de provinciale lijn met betrekking tot dit bedrijventerrein. De aangegeven toeristisch recreatieve clusters sluiten aan bij de wensen vanuit recreatie en toerisme voor de NHW.

De in het Panorama Krayenhoff II “beredeneerde” ontwikkelingskoers voor de NHW sluit niet op voorhand naadloos aan op de door de provincie gewenste ontwikkelingsrichting. De aangegeven koers is wel een beredeneerde maar geen noodzakelijke uitwerking en heeft zeker nadere discussie.

Voorstel

Instemmen met de totale visie op de NHW en daarmee met de voorgestelde ontwikkelingsrichtingen voor de gebieden. Instemmen met het uitgangspunt aan te sluiten bij andere beleidsdoelen zoals gesuggereerd met de blauwe, groene en rode kaart water. Met betrekking tot de kaarten daarnaast aangeven dat de provincie deze interpreteert als ‘suggesties’ voor inrichting.

Met betrekking tot de voorgestelde ontwikkelingskoersen voor de forten expliciet aangeven dat de provincie de koers ziet als een mogelijke ontwikkelingsrichting, die nadere uitwerking en discussie behoeft.

Wettelijke bescherming: Monumentenwet

Uitgangspunten Panorama Krayenhoff II

In deel III van het Panorama Krayenhoff II is ingegaan op de realisatie van de ideeën in het plan. Belangrijke peiler van het beleid is bescherming van de NHW door de monumentenwet. Op de eerste plaats de wettelijke bescherming van alle gebouwde onderdelen van de NHW. Op de tweede plaats bescherming van de samenhang met het omliggende terrein als “beschermd stads- of dorpsgezicht”. Wat betreft deze laatste bescherming is onzeker of de NHW in zijn geheel deze status krijgt, of dat kan worden volstaan met delen ervan. Het uitwerken van de wettelijke bescherming is de taak van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg.

Beleid van de provincie Utrecht

Wettelijke bescherming is een belangrijke en logische stap in het duurzaam behouden van de NHW en sluit aan op het cultuurhistorische beleid van de provincie Utrecht.

Daarbij gaat het zowel om de bescherming van alle gebouwde objecten maar zeker ook om bescherming van de samenhang van objecten met elkaar met het omliggende gebied.

Voorstel

Instemmen met de wens om alle objecten op te nemen op de monumentenlijst en de inspanningen om de NHW, of delen daarvan te beschermen als “beschermd stads- of dorpsgezicht”.

De intentie uitspreken dat de provincie Utrecht, indien nodig, inhoudelijke ondersteuning zal verlenen om de bescherming in de monumentenwet te realiseren.

Planologische bescherming: Streekplan

Uitgangspunten Panorama Krayenhoff II

Voor de planologische verankering van de ruimtelijke uitgangspunten voor de NHW in het Panorama, worden streekplan regionaal structuurplan en bestemmingsplan gezien als belangrijkste instrumenten.

Voor het hele plangebied van de NHW wordt de “belvederecontour” voorgesteld. Binnen de Belvederecontour is het gedachtegoed van de nota Belvedere van toepassing, dat wil zeggen dat: “behoud en ontwikkeling hand in hand gaan en dat alle ruimtelijke initiatieven in belangrijke mate rekening moeten houden met de ligging van de NHW”. Binnen de Belvederecontour worden 3 ruimtelijke regimes voorgesteld (contourenkaart pagina 34):

Open Velden: in de open velden staat de ontwikkeling van het ruimtegebruik ten dienste van de waarneembaarheid van de NHW. Deze gebieden moeten open blijven en behoud en reconstructie van de karakteristieke zonering van de NHW (hoofdverdedigingslijn geflankeerd door open velden) staat voorop.

Verdichtingsvelden: behoren niet tot het eigenlijke militair historische complex maar kunnen de werking van de linie verhelderen. Verdichtingsvelden bieden de mogelijkheid om het landschappelijke contrast met de open inundatievelden op te bouwen. Aangegeven wordt dat in principe elke vorm van verdichting goed is, waarbij wel op wordt gemerkt dat de verdichting een “groen karakter” moet hebben. Met betrekking tot deze verdichtingsvelden wordt in de tekst aangegeven dat deze “in hun opzet en exploitatie gelieerd zijn aan de projecten binnen de open velden”.

Liniegezicht: de linie wordt hier benaderd vanuit het objectniveau: de forten en het spoor van kleinere verdedigings- en verbindingswerken. In hun onderlinge context en voor zover mogelijk nog in relatie met hun omgeving. Het stedelijk gebied van Utrecht ligt in deze zone.

Beleid van de provincie Utrecht

De voorgestelde regimes sluiten aan bij het CHS en het landschapsbeleid voor het gebied en kunnen een directe ondersteuning bieden aan het beleid voor de NHW. Vanuit cultuurhistorisch oogpunt hechten wij het meest belang aan het beleid voor de “open velden” en het “liniegezicht”. Het verdichten van gebied ten westen van de hoofdverdedigingslijn ter “verduidelijking” van de NHW is zeker wenselijk, vanuit cultuurhistorisch perspectief wordt hieraan echter minder prioriteit gegeven.

Het ontwerp Linieperspectief oftewel Panorama Krayenhoff I is gebruikt als bouwsteen bij de integrale afweging voor het eerste concept van het ontwerpstreekplan. Met betrekking tot de NHW is, op basis van CHS en Panorama Krayenhoff I het volgende aangegeven (pagina 28): “Wij willen de kwaliteit van het landschap en cultuurhistorie door “actief versterken” bevorderen.

Dit doen we in de eerste plaats met reeds gestarte cultuurhistorische projecten – zoals deNieuwe Hollandse Waterlinie.....”, “Wij willen ons inzetten om met het rijk en andere betrokken provincies en partijen in gezamenlijke projecten de linies als ruimtelijke structuren veilig te stellen en te ontsluiten voor een breed publiek”. Wat betreft het ruimtelijk beleid wordt aangegeven: “Wij nemen het Linieperspectief, inclusief de “liniecontour” zoals die uiteindelijk wordt vastgesteld in beginsel als uitgangspunt voor ons beleid en onze projecten in het gebied van de Nieuwe Hollandse Waterlinie”¹.

Het aangeven van een gebied waar “behoud en ontwikkeling hand in hand gaan en dat alle ruimtelijke initiatieven in belangrijke mate rekening moeten houden met de ligging van de NHW” sluit aan op het ruimtelijk beleid zoals aangegeven in CHS en het eerste concept van het ontwerpstreekplan. De term Belvederecontour vinden wij ongelukkig gekozen. De relatie Belvedere en NHW is niet voor iedereen evident en het woord “contour” roept een te sterke associatie op met de groene en de rode contour.

Met betrekking tot de voorgestelde regimes in Panorama Krayenhoff II zien wij grotendeels overeenstemming met de ruimtelijke ontwikkeling zoals die door de provincie wenselijk wordt geacht. Het voorgestelde beleid voor de “open velden” en het “liniegezicht” komt overeen met het voorgestelde beleid in het eerste concept voor het ontwerp streekplan. Er zou verschil van inzicht kunnen ontstaan over het gebied langs de Vecht. Voor zowel de west- als de oostzijde van de Vecht is in het eerste concept van het ontwerpstreekplan aangegeven dat Landgoederen en buitenplaatsen mogelijk zijn, mits de inrichting en vormgeving aansluiten bij de Vechtse karakteristiek. De Vecht Visie van Landscape Architects for SALE is hierbij een belangrijke inspiratiebron. Wij gaan er vanuit dat dit geen tegenstrijdigheid oplevert met de het regime in Panorama Krayenhoff II, sterker nog wij denken dat het een bijdrage kan leveren aan het opbouwen van de karakteristieke zonering van de Waterlinie.

¹ In Panorama Krayenhoff II is de Liniecontour aangepast en is de naam “Belvederecontour” geïntroduceerd.

Om eventuele onduidelijkheden in de toekomst op dit punt te voorkomen is het van belang om deze zienswijze aan te geven aan de Stuurgroep.

In Utrecht zijn twee “verdichtingsgebieden” aangegeven deze sluiten echter niet aan op het provinciale ruimtelijk beleid voor deze gebieden. Om zichtbaarheid van de Hollandse Waterlinie te vergroten is verdichting aan de westzijde van de Vecht denkbaar maar mogelijk strijdig met de waarde die gehecht wordt aan de openheid van het gebied en de ‘vechtse karakteristiek’. Bij de ruimtelijke ontwikkeling van het gebied zal deze wens tot verdichting vanuit het Panorama Krayenhoff II meewegen maar zeker niet bepalend zijn voor de inrichting. Andere aspecten die mee kunnen wegen zijn bijvoorbeeld de EHS en het beleid van gemeenten. Voor deze gebieden moet, zoals hiervoor is aangegeven, met de inrichting en vormgeving worden aangesloten bij de Vechtse karakteristiek. Ook op dit punt zien wij de Vecht Visie van Landscape Architects for SALE een belangrijke inspiratiebron.

Voorstel

De omtrek en het bijbehorende uitgangspunt van de “belvederecontour” als “NHW gebied” in het Streekplan opnemen, zowel in tekst als op themakaart. In de tekst verwijzen naar de Belvederecontour in het Panorama Krayenhoff II. Met betrekking tot de terminologie aangegeven dat wij met klem adviseren om het gebied een andere naam te geven waarin het woord “contour” niet voorkomt”. Mocht er een andere, acceptabele term komen, dan deze opnemen in het streekplan in plaats van “NHW gebied”.

In het streekplan wordt binnen het “NHW gebied” inhoud gegeven aan de regimes zoals aangegeven in Panorama Krayenhoff II, inhoudelijk wordt dit gebaseerd op de teksten in het Panorama Krayenhoff II en de bovenstaande zienswijzen / kanttekeningen.

In de reactie naar de Stuurgroep onze zienswijze aangeven m.b.t. de mogelijkheid voor Landgoederen en buitenplaatsen langs de Vecht en de “verdichtingsvelden”.

Ontwikkelingsprogramma’s: projectenveloppen en managementdossiers

Uitgangspunten Panorama Krayenhoff II

De drie kaarten in deel II (blauw, rood en groen) vormen samen het “ontwikkelingsprogramma” voor de NHW (Ontwikkelingsprogramma, pagina 40). Voor de uitvoering hiervan wordt voorgesteld om te werken met “Projectenveloppen” en “Managementdossiers”. Voor de de uitvoering van de 7 projectenveloppen wordt gekeken naar het regionale niveau: de provincie of een kaderwetgebied. De opdracht aan de geadresseerde is: “Zij nemen de verantwoordelijkheid op zich om zich als opdrachtgevers voor de bescherming en ontwikkeling van de linie te profileren. Ze hebben de regie in de verdere uitwerking en mobiliseren de partners voor de uitwerking en uitvoering van de projecten. De planvorming kan gestalte krijgen in het LNV-instrument Landschapsontwikkelingsplan (LOP) dat idealiter voor elke enveloppe wordt opgesteld”. De provincie Utrecht is in Panorama Krayenhoff II aangemerkt als geadresseerde voor de projectenveloppen Vechtstreek Zuid en Rijnauwen en Vechten.

Het BRU is de geadresseerde voor “linieland” en samen met de stad Utrecht voor de “Kraag van Utrecht”². De Managementdossiers zijn ontwikkeld om de ruimtelijke samenhang en het beleid voor de NHW in zijn geheel te garanderen.

Het gaat om zes managementdossiers, het beheer hiervan wordt neergelegd bij het nationaal projectbureau voor de NHW. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om “Marketing en voorlichting” en het dossier “Unesco”.

Beleid van de provincie Utrecht

Het oppakken van de enveloppen sluit aan op het beleid van de provincie voor de NHW zoals verwoord in de CHS en op het eerste concept van het ontwerpstreekplan. In de enveloppe Rijnauwen en Vechten ligt bovendien het agenda 2010-project voor het bezoekerscentrum voor de NHW in fort Vechten. Wij hebben bedenkingen bij de westelijke-begrenzing van de projectenveloppe Rijnauwen en Vechten. Deze enveloppe loopt door binnen de gemeentegrenzen van Utrecht. In dit gedeelte liggen ook de Lunetten die in eigendom zijn bij de gemeente. Het gedeelte binnen de gemeente grenzen van Utrecht sluit ons inzien organisatorisch logischer aan op de enveloppe ‘kraag van Utrecht’ van het BRU en de gemeente Utrecht.

In het Panorama Krayenhoff II wordt niet aangegeven welke specifieke financiële rijksmiddelen voor de uitvoering van de projectenveloppen beschikbaar komen. Het beschikbare bedrag zal (deels) bepalend zijn voor

² Het BRU heeft in een eerdere fase aangegeven vraagtekens te stellen bij de projectenveloppen met betrekking tot de bijvoorbeeld randvoorwaarden en financiële middelen.

het succes van de uitvoering van de projectenveloppen. De managementenveloppen garanderen een zekere eenheid van beleid en ruimtelijke kwaliteit van de NHW en heeft ons inziens een belangrijke rol bij de uitvoering van het Panorama Krayenhoff II.

Voorstel

Verantwoordelijkheid nemen voor de uitvoering van de twee projectenveloppen van de provincie Utrecht met uitzondering van het gebied binnen de gemeentegrenzen van de gemeente Utrecht in de projectenveloppe Rijnauwen en Vechten. De gedeputeerde cultureel erfgoed de verantwoordelijkheid geven voor de uitvoering hiervan.

In de reactie naar de Nationaal Stuurgroep aangeven dat er rijksmiddelen nodig zijn voor de uitvoering van projecten in de enveloppen.

In de reactie de stuurgroep complimenten met de inspanning voor de NHW en aangeven dat wij graag blijven meedenken over de uitvoering van de managementdossiers.

Financiering

Uitgangspunten Panorama Krayenhoff II

Aan het Panorama Krayenhoff II is geen financiële paragraaf gekoppeld waarin een schatting is gemaakt van de kosten. Op dit moment wordt wel gewerkt aan een raming die vermoedelijk voor de zomer af zal zijn. In het Panorama Krayenhoff II is geen duidelijkheid gegeven over de financiële middelen die het rijk specifiek voor de uitvoering van Panorama Krayenhoff II ter beschikking stelt. Wel is aangegeven dat er vanuit het project een koppeling kan worden gemaakt met diverse rijkssubsidies.

Wat betreft de eventuele financiële rijksmiddelen die specifiek worden ingezet voor de NHW is aangegeven dat deze voornamelijk zullen worden besteed in de "investeringszone" (pagina 38). In deze zone ligt onder andere de hoofdverdedigingslijn met allerlei objecten zoals forten, maar de ook de verdichtingsvelden en delen van de open velden. Een van de middelen om de projecten te financieren is publiek private samenwerking.

Beleid van de provincie Utrecht

Voor de uitvoering van projecten voor de NHW heeft de provincie financiële middelen op de begroting en in de POR. Bovendien kan worden aangesloten bij de financiën van agenda 2010 voor wandelpaden en voor fort Vechten. Voor het uitvoeren van Panorama Krayenhoff II zullen echter aanzienlijk meer middelen nodig zijn.

Gezien het ontbreken van een goede raming stellen wij voor om in het traject voor de begroting 2004 en de cultuurnota in te zetten op financiële middelen voor de NHW.

Voorstel

Aangeven dat de provincie voor 2003 aansluit bij de bestaande middelen. Voor 2004 en verder zal, mede op basis van de raming die wordt opgesteld door de Stuurgroep, in de begroting 2004 en in de cultuurnota financiële middelen worden gevraagd voor de uitvoering van projecten in het kader van de NHW en Panorama Krayenhoff II.

In de reactie naar de Nationale Stuurgroep met klem aangeven dat een substantiële bijdrage van het rijk voor Panorama Krayenhoff II ons inziens essentieel is bij de uitvoering.